

بخشی از کتاب « توضیح المسائل » ،
نوشته دکتر شجاع الدین شفا

چون مرکز اصلی تشیع مملکت ایران بود، از همان آغاز کار مکتب روحانیت مبارز مناسب دید که سادات بزرگوار، همانطور که از جانب پدر به خاندان رسالت میرسند، از جانب مادر نیز به خاندان سلطنتی ایران برسند تا " نسب از دوسو" برده باشند. و همان وقت این کشف تاریخی مهم صورت گرفت، که امام حسین، پدر امام سجاد، با شهربانو دختر یزدگرد آخرین پادشاه ساسانی ازدواج کرده و امام سجاد زاده این زناشویی بوده است؛ - " در احادیث معتبر است که شهربانو دختر یزدگرد - پسر شهریار ساسانی یا خواهرش " کیهان بانو "

یا " جهان بانو " در عهد عثمان یادر زمان خلافت امیرالمؤمنین ، در یکی از جنگهای خراسان اسیر شدند و به مدینه فرستاده شدند. امیرالمؤمنین عنوان این دو شاهدخت را از اسارت و کنیزی به عنوان دودختر محترم و آراد تغییر داد و مخیرشان کرد که خواستگار دلخواه خود را بپذیرند. شهربانو میان امام حسن و امام حسین برادر کوچکتر را قبول کرد و گفت که : " دختر دوشیزه را مردی دوشیزه باید " . و کیهان بانو محمد بن ابی بکر را به همسری خود برگزید . و قاسم بن محمد که از کیهان بانو بدنیآ آمد با علی بن الحسین عبدالعابدین که فرزند شهربانو است خاله زاده به حساب میآیند . شهربانو شاهدخت ایرانی هنگام وضع نخستین حمل خود از دنیا رفت و نتوانست پسری مانند علی بن الحسین را در دامان خود ببیند . " (نقل از کتاب معصوم پنجم حسین سیدالشهداء ، تألیف جواد فاضل) .

بین افسانه ، بخصوص در دوران صفوی که تشبیه ارتباط تشیع با ایران مورد توجه و تشریح خاص سلاطین بود قبول عام یافت و احادیث متعدد در تأیید آن نقل شد ، که البته اشکال کار همه آنها این بود که صحت این روایات با بدیبات تاریخ تطبیق نمیکرد . به این تناقض ، در کتاب تشیع علوی و صفوی جنین اشاره شده است :

- " علامه مجلسی در بحار الانوار ، جلد یازدهم ، پس از نقل اخبار چندش آوری درباره ازدواج امام حسین با شهربانو ، نقل میکند که مادر امام سجاد ، زین العابدین ، دختر یزدگرد بود که در زمان عمر اورابه اسارت به مدینه آوردند و او امام حسین را پسندید و از او تنها یک پسر بدنیآ آمد که همین امام سجاد است . (تذکر دکتتر شریعتی : میدانیم که امام در سال ۲۸ هجری متولد شده است ، یعنی ۲۵ سال پس از ازدواج

مادرش با امام حسین) ! درین قصه تصریح شده کسه
شهربانو از اسرای فتح مدائن است و عمر قصد داشت او را
بکشد و حضرت امیر نجاشی داد ... ولی سازندگان این
داستان منوجه نشده اند که وقتی میخواهند نشان دهند
که امام سجاد نواده یزدگرد است و مادرش شهربانو،
این اشکال پیش میآید که امام حسین باید در سال ۱۱
هجری ، در سن ۱۵ سالگی ازدواج کرده باشد ، و امام سجاد
فرزند او ، در سال ۲۸ متولد شده است ، و تصریح هم
شده که شهربانو جزوی قورزندی نیآورده است .

علامه مجلسی که منوجه عیب کار شده ، این را دخل
را برای رفع اشکال یافته است که بگوید : بعید نیست
که در این روایت کلمه عمر تحریف کلمه عثمان باشد ،
یعنی قضیه در زمان عثمان اتفاق افتاده ، اما بجای
عثمان ، عمر نوشته اند . اگر بتوانیم چنین اشتباهی
را ساور کنیم ، آن اشکال رفع میشود ، اما اشکال دیگری
شبه به آن پدید میآید . و آن اینکه باز میان نکست
یزدگرد و اسیر شدن خانواده اتی بیست سال فاصله میافتد .
توجه علامه مجلسی از این که چرا شهربانو نام
خود را به حضرت امیر المؤمنین " جهانشاه " بیان کرد
و آن حضرت آنرا به " شهربانویه " تغییر دادند
بسیار جالب است ؛ " برای اینکه شاه از اسامی خدای
تعالی است ! "

این نیز جالب است که طبق حدیث موثق ، شهربانو
میگوید : من قبل از ورود لشکر اسلام به ایران مسلمان
شدم ، زیرا شبی خواب دیدم که حضرت پیغمبر همراه امام
حسین آمدند به خانه من در کاخ یزدگرد و آن حضرت در
خواب مرا برای امام علیه السلام عقد فرمود ، و شب بعد
نیز حضرت فاطمه علیها السلام آمد و مرا به اسلام خواند
و من مسلمان شدم . بدین ترتیب معلوم میشود که اول

مراسم ازدواج دختر مجوس یا دشاه ساسانی با پسر پیغمبر
انجام گرفته است و بعد مراسم مذهبی ورود این دختر
به اسلام ! ”

در حدیث معتبر دیگری که قبلاً نقل شد (صفحه ۳۰۲) ،
خواندید که حضرت محمد عین همین کار را در مورد نرجس
خاتون نواده قیصر روم کرده ، یعنی با اتفاق امام حسن
عسکری در خواب به کنخ قیصر رفته و نرجس خاتون را برای
امام علیه السلام عقد فرموده اند ، و شب بعد نیز حضرت
فاطمه علیها السلام آمده و این دختر را مسلمان کرده اند ،
ظاهراً راویان بزرگوار حدیث یا این نحوه کار را از عادات
خاص رسول الله میدانسته اند ، یا بداج دیگری بس
عقلشان نمیرسیده است .

گردآورنده:
شاهین کاویانی

<http://derafsh-kaviyani.com/books>